

Nordisk Studiekursus 1929 - 2009 Jubilæumsskrift

Nordisk Studiekurs 1929 - 2009

Jubilæumsskrift

Redigeret af Ann-Britt Prestor & Kenneth Grage

© Svenska BMF og bidragsyderne

Omslag og tilrettelægning: Niels Erik Knudsen

Printed in Denmark 2009

1. udgave, 1. oplag

Nordisk Studiekurs 1929 - 2009

Jubileumsskrift

Hej!

Vi skriver personligen till dig eftersom du tidigare har deltagit i Nordisk Studiekurs.

Den första Nordiska studiekursen genomfördes den 23-30 juni 1929 i Danmark på Hindsgavl Slot på Fyn. Vi vill därför med detta brev bjuda in dig att dela med dig av dina erfarenheter och upplevelser av Nordisk studiekurs till oss. Berättelserna kommer att sammanställas i en jubileumsskrift som ges ut i samband med:

Nordisk Studiekurs 9-14 juni 2009, på Hässelby slott i Stockholm.

Vi vill gärna höra om dina personliga upplevelser, dina bästa och sämsta minnen och om kursen har haft någon inverkan på dig och ditt liv. Vi vill också gärna veta hur många gånger du har deltagit och om det har varit väl investerad tid eller rent av bortkastad. Vi önskar att du skriver max två A4 sidor och bifogar eventuella bilder eller illustrationer

Om vi inte har hört något från dig innan den 15 december 2008 ber vi att få återkomma för att veta om intresse finns.

Om du har några frågor angående jubileumsskriften är du välkommen att kontakta Ann-Britt Prestor, annbritt.prestor@bokia.se eller Kenneth Grage, kenneth.grage@gmail.com

Vi ser fram emot ditt bidrag!

Vänliga Hälsningar

Ann-Britt Prestor och Kenneth Grage

Materialet skickas till:

Svenska BMF
c/o Ann-Britt Prestor
Torrlösa 2739, Bronäs
268 90 Svalöv
Sverige
Tel: +46 418 66 28 22

Indhold

Indbydelse til at skrive . Jubilæumsskrift BMF 1929 – 2009	3
Aleks. Frøland Sommerens begivenhed	5
Axel Garde: Nordisk Stævne	6
Hans Roth: Nordiska Studiekursen 1947	7
Marja – Liisa Alanko: Hjørdis Nick	8
Viggo Clausen: Hindsgavl-stævnet 1929	9
Marja – Liisa Alanko Jeg var første gangen	10
Niels Månsson: Flere bøger til flere mennesker	11
Solveig Svensson: Nordiska Studiekurs	14
Aleks Frøland: Nordisk Studiekursus set 50 år efter	15
Niels Erik Knudsen: Cirkus kommer til byen	17
Kenneth Grage: Evige øjeblikke	18
Uwe Brødersen: Dengang i 1979	21
Monica af Schultén: Det är så mycket...	23
Ole Rønne Lund: Mine erindringer om BMF's Nordisk Studiekursus	24
Rune Nielsen: Kære – Ann-Britt	28
Lene Storgård: Debutant på Nordisk Studiekursus	29
Anne Sofie Bremseth	30
Lennart Rundquist: Vad har Nordiska Studiekursus betytt	31
Grethe Broen: Hei begge to	32
Ann-Britt Prestor: Nordiska Studiekurs	33
Kenn Nielsen: Tanker om Nordisk	34
Kenneth Grage: Et kig ind I Paradis	35

Sommerens Begivenhed

Nordisk Boghandlerstævne på Hindsgavl 23.-30. Juni 1929

På Hindsgavl Slot samles i dagene 23.-30. Juni 1929 for første gang Boghandlermedhjælpere fra hele Norden til et fælles fagligt møde. Når dette nummer af Bogormen kommer læserne i hænde, vil den officielle indbydelse til stævnet være udgået. Den er

af dansk BMF og den danske Forening Norden i fællesskab tilstillet medhjælperorganisationerne i det øvrig Norden – Finland og Island iberegnet.

Hermed er det afgørende skridt taget til den begivenhed, der på boghandelens område bliver sommerens største. Og sådan som mødet er anlagt, har man lov at tro, at det ikke bare vil få et festligt forløb, mens det står på, men at det tillige vil få varigbetydning for de enkelte deltagere og for det fag, de tilhører. Et møde mellem fagfæller i nogle af de smukkeste omgivelser, vort land kan opvise, og på den tid, der plejer at være årets skønneste, vilde i sig selv og uanset dets formål være sikker på succes. I dette tilfælde er indbyderne imidlertid så heldigt stillede, at de ikke alene kan byde til fest, men også kan møde med et omfattende og lødigt arbejdsprogram. De emner, der vil blive drøftet på Hindsgavl, er af stor faglig vigtighed, og der kan ikke være tvivl om, at deltagerne i mødet, lige meget fra hvilket land de kommer, vil modtage impulser og tilskyndelser af den største værdi for deres daglige arbejde. Og ud af ugens kammeratlige samvær vil vokse venskabsforbindelser, der kan komme til at vare for livet.

Aleks Frøland, Bogormen 1929

Nordisk Stævne

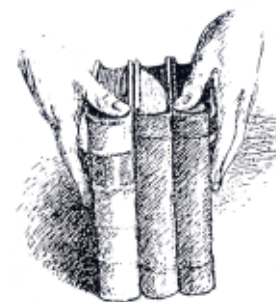

Det er et smukt symbol, at de nordiske boghandlere til deres stævne mødes Skt. Hansaften. Igennem årtusinder og over den ganske verden har sommerbålene, Valborgsbålene og Skt. Hansbålene skullet forjage regnvejr og onde dage. Folkene i Ny-Kaledonien siger til solen, når de tænder bålet: „sol, jeg gør dette, for at du skal brænde hedt og æde alle skyer på himlen!“. De nordiske boghandlere har den samme hensigt med deres møde, dets ild og gode humør skal jage de skyer på flugt, der kan være dem imellem. Nu, disse skyer er jo i øvrigt, ikke mindst i de sidste år, blot fnuglette sommerskyer, hvis fine uld kun fremhæver den blå himmel. Til den gode forståelse mellem de nordiske folk og det stadig mere nære bekendtskab bidrager på god vis de sommerstævner, som hvert år holdes på Hindsgavl, bragte is stand igennem foreningen Norden. Hindsgavl er på nogle få år vokset op til at blive fast institution, en fri, nordisk højskole, hvor tankeudveksling, kursus, foredrag og muntert og fornøjeligt samvær udvikler gensidigheden og gør deltagerne fra fagfæller til gode venner. Og boghandlerne har, om nogen, rimelig grund til at samles. De nordiske landes kultur ligger hinanden så nær og er samtidig så forskellige, at de har alle muligheder for at forstå hinanden. Man kan vel sige, at Europa efter verdenskrigen på mange måder har fået nærmere fælles kår end tidligere, samtidig med at det store sammenstød på en besynderlig aktuel måde levendegjorde folkesjælene og skabte en national begivenhed, bygget på et nyt og nødvendigt forlangende om folkeligt selvkendskab. Men under sådanne forhold, hvor på en gang modsætningerne og tiltrækningen fremkalder både vanskelige problemer og kantede situationer har de nationale kulturer vel også en øget kreds af opgaver til fremme af gensidig forståelse. Vi tvinges i vore dage til at tænke kontinentalt, hvor man før kunde vegetere provinsielt. I Norden ligger opgaverne lettere end de fleste andre steder: Mange fælles minder og sprog, som – ganske afgjort i teorien – ikke lægger altfor store hindringer imellem os. Efter samværet på Hindsgavl vild en sproglige forståelse utvivlsomt også blive praksis! Men indenfor et sådant kulturarbejde har boghandleren sin gerning. Med digteren og forskeren på den ene side og publikum på den anden, mellem dem, der udtaler og giver form til, hvad der bevæger et folks sind og vilje, og dem, der i disse andres værker finder dog

noget af sig selv, noget af de tavse bevægelser, der går igennem sind og tanker, når vi giver os tid til at samle os, mellem disse to parter, hvis gensidige forhold undertiden er en smuk hyldes, men også til tider ikke lidt af en krig, står boghandlere som formidleren, bindeleddet, den, der forener de to faktorer, på hvis samvirken ethvert folks åndsliv beror. Det er en skum og væsentlig gerning. Som enhver af deltagerne i gale dag tog sin brand fra Skt. Hansbålet og borede ned i marken, for at afgrøden kunde blive stærk og fyldig, således tager boghandleren fra åndens store bål sin rygende gren og gemmer dens lue i det publikum, der flokkes udenfor hans bod, I hvert fald i drømme er denne flok uovervindelig, hoved ved hoved, en glad og forventningsfuld skare. Lad os ønske hinanden, at enhver af os må have held til at tage en ordentlig gren fra bålet og få sin flamme til at lyse og varme langt ud i det nære land. Når svenske, norske, finske og danske boghandlere nu mødes på Hindsgavl Slot i det typisk danske Fyn med den frugtbare grønne luft over skoven og bæltet, har de sikkert meget at sige hinanden, hver fra sit folk og sin kultur. Vi vil gerne udtale det ønske at vi overfor hinanden, når stævnet er forbi, dertil må kunne føje en tak for gensidig lærdom og lykkeligt samvær. Vi danske boghandlere glæder og til mødet med vore nordiske fæller.

Axel Garde, Bogormen 1929

Nordiska Studiekursen 1947

Andra världskriget var äntligen slut och världen började åter komma i normala förhållanden. Redan den 10 juni 1947 var Norsk Bokhandlermedhjelperforeningen i stånd att hälsa kollegorna från de andra nordiska länderna välkomna till „Det sjette nordiske studiekursus for bokhandler- medhjelpere og yngre bokhandlere“. Detta möte ägde rum i Oslo- Lillehammer den 10-17 juni 1947. På programmets titelsida stod också att kursen var arrangerad av Foreningen Norden og

Norsk Bokhandler- medhjelperforening i samarbeid med Den Norske Bokhandlerforening, Den Norske Forleggerforening, Norsk Provisbokhandlerforening og Oslo Bokhandlerforening.

Målsättningen med dessa studiekurser var och är – som det stod i inbjudan- att under kamratlig samvaro dryfta gemensamma frågor rörande bok- handeln samtidigt som möjlighet gives att sätta sig in i värdlandets litteratur- och kulturhistoria. Föredrag, debatter och studiebesök avlöste varandra. Gemenskapen förstärktes ytterligare genom festliga måltider. Kursen öppnades av Föreningen Nordens formän, förlagsdirektör Harald Grieg – bror till författaren Nordahl Grieg-, varefter följde hälsningstal av de gästande ländernas ledare. Högtidligheten som ägde rum i Universitetets gamla festsal avslutades av den norske Forfattereforeningens formän – författaren Hans Heiberg – med föredraget „Forfattarens forhold til bok- handelen“. Traditionellt avslutades med nationalsångerna.

Professor Francis Bulls föredrag om norsk 1800-talslitteratur var en glädje att lyssna till och även övriga föreläsningar var av mycket stort värde. Betydelsefulla diskussioner med en inledare från varje representerat land gällde bl a medhjälpareutbildning, den andra - etableringsrätten och dentredje – pensionsfrågan.

Vi har nu nått tisdagen den 17 juni. En gedigen och lärorik studiekurs var slutförd som ett mönster för kommande studiekurser. De flesta lämnade Lillehammer för hemresa medan andra for upp till Jotunheimen för att njuta av en fjällvandring i den vackra norska sommaren.

Hans Roth
Stockholm
hedersmedlem i Sv BMF

Hjördis Nick

Hjördis Nick, 85 år, är Libros hedersmedlem och har deltagit i Nordiska Studiekurs **16** gånger. Första gången var hon med år 1949 i Sigtuna/Sverige, sedan Järvenpää/Finland, Hindsgavl/Danmark, Røros/Norge, Sollentuna/Sverige, Lepolampi/Finland, Brekkestø/Norge, Bergendahl/Sverige, Helsingør/Danmark, Hanaholmen/Finland, Randsvangen/Norge, Biskops Arnö/Sverige, Roskilde/Danmark, Mattby/Finland, och 1991 Hurdalsjøer/Norge. Till sist var hon med år 2000 Lepolampi/Finland som hedersgäst.

Hon jobbade 45 år i Akademiska Bokhandeln i Helsingfors och var Libros kassör

över trettio år. När jag frågade om hennes minnen från studiedagarna, sa hon att det bästa minnena kommer alltid från den sista kursen – alla har varit minnesrika!

Men en sak har nästan alltid präglat hennes studiedagar – hon har firat sin namnsdag under kursen – som ni ser på bilden från Lepolampi 2002!

Marja-Liisa Alanko

Hindsgavl-stævnet 1929

Spiren til de nordiske studiekursus, som nu har et kvart århundrede bag sig, må søges i de mere lokale skånske danske stævner, der indledes i 1927, og hvis fædre var skåningen James Nydell og danskeren Aleks. Frøland. Disse festlige sammenkomster, som hurtigt blev uhyre populære på begge sider af Øresund, gav ideen til at udvide rammerne og forsøge at samle medhjælpere og yngre boghandlere fra alle de nordiske lande til et stævne, der ikke alene som hidtil skulle se sit formål i de kammeratlige samvær, men tillige gennem en række

oplysende foredrag, diskussioner og oplæsningsaftener give indblik i nordiske boghandlerforhold og større kendskab til nabolandenes litteratur.

Den Danske forening Norden havde på det tidspunkt nylig erhvervet den gamle, historisk kendte herregård Hindsgavl, og denne lokalitet viste sig at være den ideelle ramme om et nordisk studiekursus, hvor deltagerne kunne føle sig hjemme under opholdet, der strakte sig over en uges tid. Den trefløjede slotsbygning kunne huse omkring 100 gæste, og fra den store park var der udsigt over Lillebælt til Jyllands kyst med Skamlingsbanken, hvorfra den nordiske bevægelse i sin tid udgik. Programmet for det første Hindsgavl stævne i sommeren 1929 var tilrettelagt med så stor omtanke og fantasi, at det har dannet mønster for de efterfølgende stævner, uden disse dog i enhver henseende har fulgt det. Den gode idé at indkalde nogle gæste optrædende foredragsholdere fra broderlandene har visk ikke senere været gentaget, nu er mødernes talere uden for deltagerens kreds sædvanligvis alle rekrutteret fra stævnets hjemland, Men fra talerstolen på Hindsgavl i 1929 holdt den svenske professor C.A. Fahlstedt et mindeværdigt foredrag om et emne, som senere ofte har været behandlet på de nordiske møder, nemlig boghandelens fagskoleuddannelse, og den norske redaktør D. Munthe Kaas talte om fællespropaganda, som Norge dengang var ene om at have sat i system, og endelig gav den betydelige svenske forlægger dr. Nils Geber en oversigt over hele den

nordiske boghandels aktuelle situation. Blandt de danske oratoriske bidrag til stævnets succes huskes især professor Vilhelm Andersens billeder fra vor litterære guldalder og hans gengivelse af Holbergske scener samt kursuslederen, direktør Axel Gardes to forelæsninger over nyere dansk litteratur og digteren Hans Hartvig Seedorffs fremførelse af sine digte og muntre viser, der dengang var friske fra fad. Det kammeratlige hjemliv på det gamle slot og i dets omgivelser, udflugterne til Kolding og Skamling og H.C. Andersens (og Albanibryggeriets) Odense, Axel Gardes båltale på Sankt Hansaftenen og slotsherren, oberstløjtnant Helge Bruhns strenge, men elskværdige hustugt – alt dette har nu i femogtyve år levet i deltagernes erindring, hvor det blander sig med indtryk fra senere nordiske sammenkomster. Mellem de aktive deltagere i stævnet faglige diskussioner erindres bl.a. svenskerne Helge Boman, James Nydell og William Hake, nordmanden over alle nordmænd Gunnar Eckardt, finlænderen Gustaf Grönqvist og danskerne Aleks. Frøland, C. Holgersen og J.W. secher.

Viggo Clausen, Bogormen 1954

Jag var första gången med på den 12. Nordiska studiekurs år 1963 i Lepolampi/Finland.

Var då alldeles nybakad sekreterare i Libro r.f., så att de äldre medlemmarna i styrelsen skötte om det mesta av arrangemanget – t.ex. en högtidlig audiens hos president Kekkonens fru Sylvi Kekkonen, för att be henne agera som studiekursens beskyddarinna. Hon svarade vänligt JA och skickade sina varma hälsningar till kursen.

Allt var underligt och spännande, men snabbt blev man van med de olika nordiska språk.

Föredragsämnena och utflykterna var intressanta – att inte tala om nationalkvällarna. En stämmingsfull minnen från finsk afton med kantelespel nere vid sjön på bastuverandan...

Jag har varit med allt som allt 13 gånger, från 1963 i Lepolampi till 2000 i Lepolampi – cirkeln är sluten. En för mig viktig sak har varit, att kurserna nästan alltid har hållits på natursköna ställen. Min andra gång var i 1967 i Brekkestö/Norge med fin skärgårdsnatur.

På Biskops Arnö/Sverige, 1982, var junisommaren som vackrast, och sen när man just lagt sig – så började näktergalen **hojta** i buskarna varje morgon utanför fönstret kl.

03.00. Där firade vi också årets alla fester – julen, påsken, midsommar m.fl. under svensk afton med vidkommande maträtter och spel.

Mina goda vänner, Annel från Akademien och Ejnar fra København, träffades på Nordisk Studiekurs 1960 i Sollentuna/Sverige och några år senare blev jag gudmoder till deras dotter Annelise!

År 1997 i Roskilde/Danmark var jag tyvärr den enda deltagaren från Finland. Men allt lyckades fint med hjälp av Kenneth Grage och andra.

Denne kurs glemmer jeg aldrig! Og heller icke de alle andre!

Marja-Liisa Alanko, Akademiska Bokhandeln, Helsingfors. Pensionär från 2004.

Flere bøger til flere mennesker

Ovenstående var temaet for det første Nordiske Studiekursus, som jeg deltog i. Det blev afholdt på LO-skolen i Helsingør i 1973 og var det 15. Nordiske Studiekursus siden 1929. Jeg var på daværende tidspunkt kasserer for Dansk-BMF og derfor også med i den arbejdsgruppe, der stod for tilrettelæggelsen af kurset.

Efter nogle år, hvor deltagelsen fra dansk side ikke havde været særlig stor, blev der taget initiativ til, at Dansk-BMF skulle påtage sig arrangementet af 15. Nordiske Studiekursus på dansk grund. Boghandler Børge Jakobsen, der havde deltaget i tidligere kurser, fik Dansk-BMF med på ideen, og vi blev bakket op af HK-Forbundet, selvom de nok var lidt skeptisk indstillede til et sådant arrangement. (Det blev meget bedre med tiden, og tak for det.)

Vi gik i gang med arbejdet og fik stablet et meget vellykket program på benene, som gav alle deltagere en spændende og uforglemmelig uge i Helsingør. Både det faglige og det sociale gik godt. Man fik mange gode oplevelser og mange venskaber blev knyttet – venskaber, som holdt langt ud over den uge, som kurset varede.

Jeg nåede at være med til i alt fem kurser. Første gang er vel, som i andre sammenhænge, den mest spændende og bedste og måske også den, som man husker bedst. 1973 i Helsingør var derfor noget særligt for mig, for her mødte jeg for

første gang nogle meget engagerede boghandlermedhjælpere fra Sverige, Norge og Finland, og mange af dem blev mine gode venner. De var alle rejst til Danmark for at lære noget om dansk boghandel og for at fortælle om de forhold, de havde i de respektive lande. Bl.a. husker jeg tydeligt den skeptiske holdning i Sverige, hvor man var begyndt at snakke om, at indføre „frie priser“ på bøger!! (Det har udviklet sig siden, må man nok sige.)

Der gik lang tid, før man mentalt var kommet sig over den uge, der var levet så intenst i samværet med venner fra de øvrige nordiske lande: Mennesker, der havde samme fag og interesser/referencer, som en selv.

Jeg synes, at vi i Norden har en samhørighed og et fællesskab, som kan være et forbillede for den verden, som vi i dag lever i, hvor krige, misundelse og etniske forskelle splitter folk. (Det er heldigvis længe siden, at „Christian Tyran“ hærgede i Stockholm.)

En anden ting er vores sprog, der er så beslægtede, at vi forstår, hvad vi siger til hinanden, selvom vi taler svensk, norsk eller finsk-svensk. Det synes jeg er en styrke i det nordiske samarbejde.

Som formand for Dansk-BMF havde jeg den store glæde at stå i spidsen for de danske deltagere i de efterfølgende kurser i Finland, Norge og Sverige. Vi fik stor opbakning fra HK i Danmark og kunne derfor stille med ca. 20-25 deltagere hver gang.

Jeg har altid oplevet, at det faglige indhold har været i orden. Vi lærte meget om de kulturelle forhold i de enkelte lande, men også om løn- og arbejdsforhold for boghandlermedhjælpere i boghandel og på forlag.

Et fast punkt på programmet var de nationale aftener, hvor fantasien og opfindsomheden var stor med hensyn til underholdningen. Sent vil jeg glemme de „norske oliesheiker“ på Norsk aften. Det finske „sjøvatten“, som blev udskænket i rigelige mængder på Finsk aften, og som da alle årets højtider blev præsenteret på en skøn sommeraften på „Biskops Arnø“ i 1982. Kulinariske specialiteter fra de enkelte lande var også ofte på programmet disse aftener.

Noget, man som tidligere deltager, også mindes med stor glæde, er at kurserne som regel blev afholdt i den smukkeste del af „den nordiske sommer“, hvor man kunne

opleve og glæde sig over de lange lyse aftener og nætter – man var længe oppe, og der blev ikke tid til megen søvn på de ugelange kurser.

19. Nordiske Studiekursus på Roskilde Højskole blev mit sidste kursus som medarrangør og deltager. Jeg var ikke længere formand for Dansk-BMF og heller ikke længere medlem af HK af arbejdsmæssige årsager. Men bogbranchen har jeg dog aldrig forladt. Kurset i Roskilde blev lige så spændende og fyldt med gode oplevelser i selskab med både gamle og nye nordiske venner, som de foregående kurser.

Alting har sin tid! Men for mit vedkommende, så kan jeg godt sige, at har man prøvet Nordisk Studiekursus, vil man opleve, at det er „gået i blodet“ og man glæder sig vildt til næste gang om tre år. Derfor var det med en vis vemod og misundelse at jeg så mine venner fra Dansk-BMF rejse til Finland i 1988, og det fik mig til at sende dem følgende hilsen:

Til Finland de drager i samlet flok
for BMF-Danmark er nemlig mange nok!
I Norden holdes der kursus hvert tredje år,
vi får indblik i hinandens arbejds-vilkår.
En tradition er det blevet – disse nordiske dage,
som tidligere deltager ser man tilbage
og mindes med glæde og varme de venner man fik,
men når man lades tilbage – gi'r det i hjertet et stik.
Jeg ønsker for alle og ta'r det for givet,
at turen til Finland vil gi' Jer et minde for livet.
Nyd hver eneste time og deltag med åbent sind,
først debatten og derefter til sauna i det bare skind.
De nordiske aftener og nætter er lyse og lange
tag din nordiske ven i hånd og syng vore sange.
Et fællesskab opstår og grænserne fjernes med et
finske og norske og svenske med danske forenes så let.

Vær hilset kære nordiske venner
De varmeste hilsener til alle jeg sender.
Held og lykke med 2009 - Niels Månsson

Nordiska Studiekurs

Jag vill börja med att gratulera alla som får förmånen att åka till Nordiska Studiekursen. Själv har jag varit med 6 gånger, 2 i Norge, 2 i Sverige, Danmark och Finland.

Fina anläggningar och mycket god mat. Underbara och lärorika dagar. Att träffa kollegor från de nordiska länderna, utbyta erfarenheter och göra trevligautflykter i respektive land.

På en av kurserna fick jag veta att dansk BMF delar ut ett barnbokspris varje år. När jag kom hem föreslog jag Sv BMF att vi också skulle göra det. Sånnumera delas det även ut ett barnbokspris i „Din Bok – Vårt Val“.

1976 Hanaholmen, Finland

Det var där det började. Mitt första möte med Nordiska Studiekursen. Denna vackra plats. Ett nybyggt hus av glas och sten. Allt inrett med Marimekko-textilier och glas från Iittala glasbruk. Och alla dessa intressanta kollegor från hela Norden. Människor som var besjälade av sitt stora intresse för böcker. Många av dem jag mötte i Finland, fick jag möta flera gånger i de följande kurserna. Mycket av det vi lärt på kurserna har förändrats bland annat genom datorernas intåg, men rädslan för att folk skulle sluta läsa böcker, har kommit på skam. I dag ges det ut fler böcker än någonsin.

1979 Randsvangen, Norge

Som alltid en underbar natur, trevliga kollegor, bra föredrag och intressanta utflykter. Varje land hade en dag att stå för underhållningen. Vi svenskar beslöt att fira alla våra högtider på en gång, i sparsamhetens tecken. Vi tog en gran, hängde blommor runt den, så den såg ut som en majstång. Kallade den för „junigran“ och hade ringlekar runt den. Middagen bestod av julsinka, målade påskägg osv.

1982 Biskops Arnö, Sverige

1982 var det Sveriges tur att vara värd. Tidningen Nattugglan, som senare kom att kallas „Ugglan“, kom ut varje morgon. Där fick vi läsa vad som hänt under den gångna dagen och inte minst under den gångna natten. Men mest minns jag Sven Delblanc, som märks av sin sjukdom, ändå satt mitt ibland oss och berättade om sin livssituation, om sin hårda barndom och om

de år han skrev sina böcker. De gladaste böckerna om „Hedebyborna“ skrev han när han mådde som sämst. Han gick bort en kort tid därefter.

1985 Roskilde, Danmark

Representanter från HK, Danmarks starka fackförening, talade mycket om vikten av en stark och bra fungerande facklig anslutning. Den gjorde det möjligt för många medarbetare att åka på kurser och utbilda sig inom yrket. HK sponsrade studiekursen.

1991 Hurdalssjöen Norge

(Om denna studiekurs finns ett långt reportage i tidningen Svensk Bokhandel nr 14/91 signerat Solveig Svensson)

1994 Kungälv, Sverige

Åter var det Sveriges tur att stå för värdskapet. Denna gång var det Lökeberga konferenshotell i Bohuslän. Den här veckan arbetade jag halvtid på Barnens Bokhandel, så jag åkte ut efter jobbet och deltog så mycket jag kunde. Eftersom barnböcker låg mig närmast hade jag lyckats få Margareta Dahlström, barnboksbibliotekarie på Stadsbiblioteket, att tala om det samarbete bibliotek och bokhandlar har i Göteborg. Gunnel Enby, recensent av barnböcker i Göteborgs-Posten, talade om sagor, folksagor respektive konstsagor. Maj Fagerberg, som är barnboksillustratör, talade om vikten av bra illustrationer för att boken ska vara en njutning för både öga och öra.

Solveig Svensson

Göteborgsl

Nordisk Studiekurs set 50 år efter

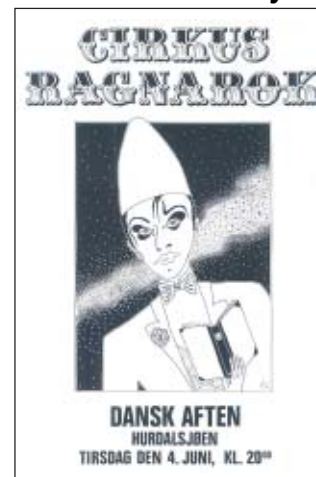
Med Norge som værtsland afholdes i år det 17. Nordiske kursus for boghandlermedhjælpere og yngre boghandlere. Det sker i et jubilæumsår: I denne sommer er det 50 år siden, det første stævne fandt sted på Hindsgavl. Det nøjagtige tidspunkt var 23.-30. Juni 1929. Stævnet, hvortil Foreningen Norden havde taget initiativet, blev en succes, og det håb om en forsættelse, der blev udtrykt i en ved dets afslutning vedtaget resolution, er i rigt mål gået i opfyldelse. Entusiastiske udtalelser viser, at også alle efterfølgende kursus har været mere end vellykkede, med varige venskaber og lyse minder i deres følge. idéen med at lade ungdom fra samme fag, men fra fire forskellige lande, mødes, er i sig selv god, og den er desuden helt i tidens ånd. Trangen til at mødes og udveksle tanker og erfaring har aldrig været større. Ved et tilbage blik er det nyttigt ikke blot at besvare spørgsmålet, hvornår det var, men også at give en antydning af, hvordan det i almindelighed var dengang, det var. Det så ikke

værst ud i verden i første halvdel af 1929, den var ligesom ved at komme sig efter katastrofen 1914-18. Jeg ser i Bogormen, at jeg selv gav nogle nytårsbetragtninger, overskriften „Mod bedre tider“, og nu kan jeg af en af Politikens tidstavler se, at jeg ikke var helt galt afmarcheret. Her siges det om året 1929, at den erhvervsmæssige opgang fortsatte, og at der ikke længere var nogen landbrugskrise. Selvfølgelig have ikke alle grund til at juble, boghandlermedhjælperne fx tjente ikke store penge i 1929, til gengæld var der større forslag i dem end nu. I den her givne sammenhæng kan det oplyses, at togturen fra København til Middelfart kostede kr. 7,30, og da vi var nok til en selskabsrejse, blev det endnu billigere. Prisen for deltagelse i kurset, med kost og logi, var kr. 35,-, dog måtte udflygter betales ekstra, men ifølge indbydelsen ville det næppe andrage mere end ca. 10 kr. Mit indtryk er, at forplejningen var rigelig og upåklagelig. Omgivelserne kunne vanskeligt være skønnere, land, hav og himmel mødes ved Hindsgavl. Vejret var godt, lidt køligt o aftenen som det jo ofte er ved Sankt Hans. Stemningen under stævnet var den bedste. Den patriarkalske, militærisk friske oberstløjtnant Helge Bruhn og hans nydelige svenske frue (for øvrigt et Hindsgavl-ægteskab) var omhyggelige husværter, og forfatteren Axel Garde, også han med frue, var en fortræffelig mødevært. Andre officials var de fire BMF-formænd: J. W. Secher, G. Grönqvist, G. Echarde og H. Andreasson, her i alfabetisk rækkefølge efter land. Jeg, der på BMF's vegne havde været med til tilrettelæggelserne, men var afgået formand, var nok lidt for fremtrædende. Jeg beder, lidt sent, vennen Secher om tilgivelse. Diskussionsemnerne var tidstypiske. Nils Geber, svensk forlægger, talte om moderne boghandelsprincipper. Her husker jeg taleren bedre talen. Han står for mig som stor, tung, noget af en allvetare, hvad der prægede hans forlag. Han var af jødisk slægt og formand for dens svensk-tyske forening i Stockholm, og han to sit eget liv, da nazismen brød alt det ned, som han troede på og virkede for. Om kollektiv bogreklame, hvor Norge i 1929 var langt forud for de øvrige nordiske lande, talte redaktør E. Munthe Kaas. Det var det eneste indlæg, der senere blev trykt i Svensk Bokhandelstidning. – Direktør Herbert Jerichow, Gyldendal, behandlede den individuelle reklame. Han varmede op med historien om en jyd og en fynbo, der havde hinanden til bords ved en middag. Bagefter frakendte de hver for sig modpartens alvor. Jyden, fordi han ikke kunne få fynboen til at tale om døden og det evige liv. Fynboen, fordi jyden hele tiden ville tale om dette emne, „og det gør man da ikke ved en munter lejlighed“. Moralen var, at mennesker er forskellige, hvortil der skal tages hensyn i reklamen. Om medhjælpernes efteruddannelse indledte den svenske fagskoles leder, den sympatiske professor C. A. Fahlstedt. Jeg husker intet af, hvad han sagde, men går ud fra at jeg har lyttet med interesse, 1929 var det år, jeg begyndte som lærer ved den danske fagskole. Det er også længe siden. Der var knyttet litterær-

kunstnerisk optræden til stævnet. Professor Vilh. Andersen holdt foredrag og læste op af Poul Martin Møllers „lægdsgården i Ølseby-Magle“. Det var en oplevelse som hørende til stævnets clouklasse, clou barbarisk stavet klo. Et andet clou var skuespilleren Holger Gabrielsens oplæsning. Jeg har glemt hvad han læste, men ikke hans eminente sprogbehandling, heller ikke den henførelse hvormed en ung svensk medhjælper fulgte oplæsningen. Med hensyn til de varige venskaber jeg sluttede på Hindsgavl, gælder, at for mange af dem har døden sat slut, hvad der heldigvis ikke hindrer, at mindet om dem føles som en varme i sindet. Af de endnu levende venner vil jeg blot nævne Gunnar Eckardt, stævnets højeste deltager og mest ægte skandinav: faderen dansk, moderen svensk, og selv nordmand. Det er en fest og en glæde, hver gang Gunnar overfalder af københavnertopper og begiver sig til Kongens by, og der er da endelig også forekommet, at vi har besøgt ham og hans søde kone i Oslo. Mit vi er ikke kongeligt, men hentyder til, at den bedste gave, som Hindsgavl har skænket mig, et lang og lykkeligt ægteskab. Jeg siger tak for opfordringen til at nedfælde disse linjer, samtidig med at jeg ønske deltagerne i stævnet 1979 megen fornøjelse og stort udbytte.

Aleks. Frøland, Bogormen 1979

Cirkus kommer til byen

Nordisk Studiekursus har givet mig meget – først og fremmest nordiske venner og nordiske netværker, men Nordisk Studiekursus har også sat sit præg på min personlige kreative udvikling.

Jeg deltog første gang i 1979 på Randsvangen i Norge og blev spurgt om jeg kunne optræde med noget på Dansk Aften. Jeg havde et par år været tryllekunstner i et lille show der hed Mads & Åke.

Jeg fløj til Norge sammen med ca. 30 andre danskere medbringende pistoler, røgbomber og andre effekter. Det hele gik glat igennem sikkerhedskontrollen. Vi lavede en hylende morsom dansk aften – syntes vi selv. Vi grinede meget, men vores nordiske venner forstod ikke

meget.. Der var alt for meget dansk sprog og interne danske pointer.

Næste gang var 1982 i Sverige. Her var vi meget bedre forberedt. Sammen med Kenneth Jensen (nu Grage), var jeg med til at udvikle et underholdende koncept der

ikke byggede så meget på sproget som på mimik og musik. Princippet var at alle danskere skulle have en rolle i showet. Ambitionerne var høje og mange rekvisitter blev fragtet med. Det var som at rejse rundt med et cirkus. Min sidste Dansk Aften var i 1997 på Roskilde Højskole. Jeg var ikke kursist her, men havde været med til at planlægge lidt af det faglige program og Dansk Aften – hvor jeg også var toastmaster.

I forbindelse med Dansk Aften fik jeg også lov til at designe en plakat der reklamerede for begivenheden. Jeg deltog også i de forskellige kursers natavis – både som tegner og skribent. Alle disse ting var selvfølgelig med til at udvikle min egen kreativitet – og det er jeg meget taknemmelig for. Jeg lærte at tænke stort – og at det kunne lade sig gøre.

Ud over personlig udvikling giver Nordisk Studiekursus indblik i nordisk kultur, natur, litteratur og boghandel – det giver et større perspektiv og en bedre forståelse af verden.

Jeg kan kun anbefale andre at tage på Nordisk Studiekursus, men pas på – du risikerer ikke at være helt den samme person når du kommer hjem.

Niels Erik Knudsen

Evige øjeblikke

Det er nemt at huske tilbage på gode oplevelser på Nordisk Studiekursus. Jeg var så heldig at deltage på mit første kursus i 1979 på Randsvangen i Norge. Det blev en kæmpe oplevelse, og lysten til at deltage igen, var helt klart sikret. Vi i Dansk BMF var mødt op med 30 deltagere, de fleste kendte jeg i forvejen, flinke folk. Men en enkelt havde jeg aldrig mødt, Uwe Brodersen, Åbenrå. De blev siden hen til mange muntre oplevelser, både i BMF og privat. Men det var ingen nem start!

Vi rejste med tog og skib til Norge, og medbragte 30 – 40 kg. Ost, til brug for dansk aften. Osten var fordelt i 6 store poser, som fyldte hele gulvet i den ganske lille kahyt, jeg skulle dele med Uwe. Det var ikke nemt. Sikke en nat, hvad var værst hans „sure tæer“

eller osten? Selv sov jeg med hoved i håndvasken, denne ragede nemlig langt ind i min køje. Vi var lykkelige, da vi nåede Norge og Randsvangen. Jeg blev ekstra

lykkelig, da jeg hørte at man ville indkvartere deltagerne med en fra hvert land i dobbelt værelser.

Helt utroligt kom Uwe og jeg til at dele værelse? Vi er aldrig blevet enige om, hvem af os der var „udlændingen“. Til gengæld havde vi nogle morsomme dage... Dansk aftener optrådte Uwe og jeg, vi syntes det var morsomt, men tilhørerne forstod ikke et ord. Her lærte vi, ikke for meget tale, og slet ikke lange hurtige sætninger... Dansk aften blev dag ingen fiasko, vi havde Niels Erik Knudsen og han flotte trylleri og den oversave dame, Miss Smil, der lignede en sur citron under forestilling! Samt gummistøvle koret. På efterfølgende kurser fik vi også fornøjelse af at udtænke, planlægge og uddelere opgaverne til dansk Aften, vi lærte, at det hjælper, bare vi selv morede os virkede glade, engagerede – og især der var rigeligt med gammel dansk og øl... På Randsvangen oplevede vi det store fantastiske og velsmagende kagebord. Begrænsningens kunst, havde jeg ikke lige nået at sætte mig ind i – Frygteligt!

Randsvangen var et dejligt sted smukt beliggende ved sø og skov og her var lyse nætter, alt var ganske idyllisk. For første gang traf jeg her mange af de nordiske deltagere, som på de følgende kurser skulle blive rigtige gode venner, Men her må nævnes norske Jan Stensrud, han hjalp Niels Månsson og jeg med at hente øl til dansk Aften! Det var en god begyndelse, for siden har Jan og jeg ofte mødtes over – netop øl!

Roskilde 1985

Det er helt sikkert det Nordiske Studiekursus jeg husker bedst, jeg var formand for dansk BMF, og således med til at planlægning ned i mindste detalje, og under kurset den der stod i front. Hårde dage. Men ikke alene, vi var et 5 personer arbejdsudvalg, der arbejdede rigtigt godt sammen. Niels Månsson, Ole Rønnelund, Marianne Klintrup og HJ Sørensen. Vi mødtes hver morgen kl. 7.30 og gennemgik dagens program. Men inden var jeg lige rundt med dagens post, der var brev til de danske deltagere hver morgen, med dagens opgaver. Det var en uge med masser af indtryk og oplevelser, ganske lærerigt. Sidste mand i seng – første mand op! Det var helt sikkert sliddet værd, kæmpe oplevelse, masser og gamle og nye venner. Bedst husker jeg stadig en norsk dame, Anne Sofie, vi fik snakket noget sammen, og holdt siden kontakten, men det udviklede sig, så i dag er vi sammen – det meste af året! Ja, man skal passe på, hvem man snakker med...

Hjemturen til Århus, blev ligeledes mindeværdig. 8 dage med alt for lidt søvn og hjem med togt. På banegården kunne jeg kun få plads i en stille kupe. Det passede mig helt fint. Jeg trængte til ro. Toget kørte, vi var 6 personer i kupeen. Da vi holdt i Odense efter ca. 3 timers kørsel og færge overfart, vågnede jeg. De andre så rigtig sure ud, „ Det her er en stille kupe – og du har snorket hele vejen fra København“ Hvorfor vækkede i mig ikke, spurte jeg venligt, hvortil de snerrerende råbte i munden på hinanden, „ Det har vi forsøgt hele vejen“. Det er ikke altid man møder venlige og rolige mennesker i stille kupeer...

Generelt om Nordisk Studiekursus

På alle kurser har man orienteret hinanden om brancheforhold, uddannelse, litteratur, tidsaktuelle forhold til faglige organisationer. Disse emner bliver altid diskuteret fordomsfrit. Hvert land arrangerer en national aften, hvor der serveres lidt godt fra hjemlandet, og hvor aftenens værter sørger for underholdningen. Det er især ved disse begivenheder, at isen brydes og fællesproget opstår. Det er ligeledes her venskaberne, som for mange holder i utallige år begynder. Nogle er først på vej i seng, når morgenavisen UGLEGYLPET udkommer. Avisen, der altid forholder sig kritisk og seriøst til alle emner, undtagen, dem Uglegylpet selv bringer... Det sproglige syntes kun at være et problem de første dage. Hvor der høres: Tal langsom og tydeligt. Det diskuteres hver gang, om fællessproget skal være engelsk eller nordisk? Heldigvis og principielt foretrækkes nordisk. Ved de nævnte aften arrangementer taler alle i munden på hinanden, og ingen forstår mere end 70 % af snakken – men det er tilsyneladende rigeligt... Det som jeg personligt sætter mest pris på ved Nordisk Studiekursus – og sikkert det som i virkeligheden holder hele cirkuset sammen – og i gang. Det som er limen – er det menneskelige. Glæden ved at være sammen her i Norden og det sproglige overvindes ved lidt tålmodighed.

Bogen er fællesnævneren og ubetinget det centrale element! Nordisk Studiekursus begyndte i 1929 med inspiration efter de vellykkede Skånsk - danske møder. Det er derfor en stor glæde, at det lykkedes Lennart Rundquist og mig at genetablere det gode samarbejde over Øresund, mens vi var formænd i Sverige og Danmark. Jeg er stadig på julekort med mange tidligere kursister...

Kenneth Grage, efterløner og lykkelig...

Dengang i 1979

Det hele startede i 1979. Jeg kendte ikke så meget til BMF, og dog. Jeg var begyndt at skrive lidt til *Bogormen*. I Sønderjylland, hvor jeg boede, var jeg faglig aktiv i HK – Ungdom. Jeg blev senere formand for HK i Aabenraa.

Men jeg besluttede mig for at melde mig til Nordisk Studiekursus i Randsvangen i Norge. Jeg skulle tage toget, og så møde en masse BMF'er, der ville komme på toget i Århus. Og det var nok de værste af slagsen, jeg her mødte.

Inden Frederikshavn var vi rystet godt sammen. Og det blev ikke til megen søvn, inden vi nåede Oslo. Vi stod der om morgenen og beundrede den storslåede natur på Oslo Fjorden. Nogenlunde vel ankommet, blev vi så modtaget af nordmænd, der stod med et skilt, hvor der stod et eller andet på norsk.

Pludselig befandt jeg mig så blandt lidelsesfælder fra hele Norden. Det var en stor oplevelse. Godt nok har jeg kun deltaget i tre kurser, men det har betydet både langvarige venskaber, forelskelse og meget mere. Kollegaer fra de nordiske lande besøgte mig både i Aabenraa og Padborg nede i Sønderjylland.

Da jeg flyttede til København, deltog jeg også i arrangementer arrangeret af svensk BMF.

BMF i København havde fødeselsdag, så da benyttede jeg lejligheden til at holde et indlæg om mine festlige oplevelser på de tre kurser. Ikke et øje var tørt.

Men jeg lærte også, at holdningen til moral og etik er forskellig i de nordiske lande. Og ikke mindst sproget.

De søde norske piger mente, at os jyder talte mere tydelig end dem fra København.

Ja, og os jyder mener, at finnerne taler tydeligere svensk end svenskerne selv.

På *Biskops Annö* lærte jeg en søde pige fra Göteborg, at kende. Hun fortalte mig, at han aldrig havde „skrattet“ så meget før. Jeg tænkte på, om hun var syg. I Danmark bruger man ordet, hvis din radio ikke er rigtig indstillet. Så langt om længe fandt jeg ud af at hun mente „at grine“.

Og netop humor har været kendtegnende for de kurser, som jeg har deltaget i. På Randsvangen optrådte vi fra Danmark med en parodi på *Norsk Rigsringkasting*. Jeg skulle fra scenen føre en samtale med Kenneth, som var Albert Schweitzer, der lige var faldet ned fra månen. Det var totalt „plat“. Alle danskere grinede. Men det mest morsomme var, at nordmændene ikke syntes, at det var morsomt. Bagefter fortalte jeg Norges historie set fra Danmark. Vi havde medbragt et kor, der optrådte i shorts og lårkort.

Men nordmændene var dog ikke mere sure, end at de lånte mine danske kassettebånd til norsk aften.

På *Biskops Anö* var jeg også så heldig at optræde som klovn eller Sprechstallmeister. Her havde jeg den store ære af, at finde de sødeste nordiske piger, placere dem på en stol, med benene i en spand vand. De fik så en sæk over hovedet. Så skulle de vise

deres ben. Jeg tog så en fed tusch og malede A1, A2, B1 o.s.v. Og nogle skulle bedømme deres ben. På den måde fandt vi så årets smukkeste nordiske ben.

Det betød meget for de danske BMF'er i Norge i 1979. Mange vansker, der stadig holder, blev knyttet dengang. Vi havde et fantastisk sammenhold. Vi havde inden mødet skrevet sammen, for vi skulle finde ud af, at lave et arrangement. Men ellers kendte jeg ikke rigtig nogen.

Dengang i Randsvangen tror jeg nok, at købmanden et par kilometer derfra blev en rig nordmand, for det danske hold valfartede til ham efter øl. Han hejste også Dannebrog, som tak til det danske folk.

Og vi havde også et „kultsted“, som vi kaldte for Kaninbjerget. Her var vi så op alle tider af døgnet og blev stukket af „norske moskitoer“. Vi på det danske hold, vidste jo ikke, hvornår vi skulle gå i seng, for det blev jo aldrig mørk i Norge – under midnatssolen.

Og de norske spisevaner kunne jeg aldrig rigtig forstå. Her spiste man fisk morgen, middag og aften. På dette sted, vil jeg gerne takke *Lis Marr*, fordi hun altid spiste mine fisk. Jeg tror, at jeg slankede mig 10 pund på den tur.

Men det var en, der aldrig rigtig kunne forstå det danske hols moral og etik. Det var en ældre mand, der hed *Myhre*. Af ham fik vi ret mange gange skæld ud.

På *Biskops Anö* i det flotte svenske landskab holdt dejlige *Gerda Palmgren* øje med, hvem der besøgte hvem i barakkerne om natten. Hun undersøgte fodsporerne i disen.

Det var også her, vi en aften hørte dybsindige finske folkesange. Måske var det Kenneth, der pludselig sagde et eller andet om, finner og russere. Pludselig fløj en flaske tæt forbi hans hoved. Men det problem fik vi også løst. Og så i Roskilde kendte man dem alle igen. Disse søde dejlige mennesker, og disse flotte nordiske boghandler – piger.

Måske har man ikke altid opført sig som burde. Jeg har endnu ondt af hende Rotary – damen, der skulle vise os rundt i Oslo. Jeg ved ikke, hvor mange gange, at hun fortalte

os om, da kongen stod ned af *Holmenkollen*. Hun blev faktisk lidt trætte af os til sidst.

Jo, der er mange dejlige minder fra De Nordiske Studiekurser. Hans, der spillede trompet, Uri med alle sine fotos, Ulf, der forsøgte sig at charmere sig frem, og en tur i *Gammel Staden* i Stockholm med to særdeles smukke svenske piger.

Men med smil fører tårer. Og dem var der sandelig mange af. I særdeleshed – dengang i 1979 i Randsvangen.

Også på vej hjem på færgen, da en af de kvindelige danske deltagere tabte en hat fået af en svensk „gut“ pludselig fløj ud i Oslo Fjord. En helt modig indsats fra Kenneth og mig bevirkede, at den kvindelige deltager ikke sprang efter hatten.

Tak kære nordiske brødre og søstre. Det har været en kæmpemæssig oplevelse. De mange fotos, både dem jeg har i mit album og dem, der er i mit hoved, vil jeg aldrig glemme. Efter 41 år i bogbranchen vil de tre nordiske studiekurser stå som nogle af højdepunkterne.

Uwe Brodersen

Nordisk kurs

Det är så mycket roligt jag minns från de Nordiska Studiekurserna. Min första gång 1982 på *Biskops Arnö/Sverige* glömmar jag aldrig. Näktergalarna på nätterna och svensk aften, där vi fick uppleva alla årets helger och fester med mat och dryck.

Andra gången blev det 1985 Roskilde/Danmark, sen 1988 Mattby/Finland, 1991 Hurdalsöer/Norge, 1995 Lökeberg/Sverige och 2000 Lepolampi/Finland.

26.10.2002 under Helsingfors Bokmässan hade vi nordiskt möte hemma hos mig. Mötet gällde nordiska studiekursens vara eller inte vara i Norge.

Många vänner och kolleger har jag fått under dessa år. Värdefulla kontakter när det gällde t.ex. nordisk skönlitteratur (mitt jobb var svensk skönlitteratur på Akademien). Datorn och EU blev under den här tiden aktuella och det fördes många, långa och intressanta diskussioner kring ämnet. Vi diskuterade ivrigt också arbetsmetoder, förhållanden och löner. Vi fick uppleva många roliga kvällar med

nordiska program, mat och traditioner.

Jag hoppas att Nordisk Studiekurs fortsätter jobba för de skandinaviska språken och kontakterna bokhandelsmedhjälparna emellan.

Monica af Schultén, Helsingfors, Finland. Pensionär från Akademiska Bokhandeln 2002.

Aktiv i Libro bl.a. i förberedelser inför nordiska studiekurser.

Hvordan smager Nordisk Studiekurs bedst? – Hver gang!

Mine erindringer om BMF's Nordiske Studiekursus

I de 42 år jeg havde job i HK i Danmark var de 28 år som forhandlingssekretær i Forbundshuset i København, hvor jeg var BMF's kontakt til HK eller skulle man sige HK's kontakt til BMF.

Af mine erindringer fra min HK tid i de 28 år fylder BMF og det Nordiske BMF samarbejde meget, for meget vil nogen mene, men det er bestemt ikke min egen opfattelse.

Min egen første erindring om BMF's Nordiske Studiekursus var i 1979 hvor jeg kan huske at Dansk BMF havde haft en gruppe til kurset i Norge. På det efterfølgende bestyrelsesmøde blev der næsten kun talt om de oplevelser, som man havde haft i Norge. De fra bestyrelsen som havde deltaget var helt euforiske, det havde været en kæmpe stor oplevelse. På det tidspunkt forstod jeg ikke meget af den eufori, men senere har jeg jo selv oplevet, at sådan har man det, når man kommer hjem efter 8-10 dage på Nordisk BMF kursus. Der er fuld fart på, med kulturelle og faglige indslag, foredragsvirksomhed, erfaringsudvekslinger, men først og fremmest et fantastisk kammeratskab.

I **1982** hvor jeg var blevet mere etableret med BMF, ville jeg gerne snuse til kurset. Jeg rejste et smut til Sverige og besøgte kurset. Stedet var Biskops Arnö. Et dejligt sted, men jeg ankom den ene dag og tog hjem den næste. Det var tåbeligt med et sådan kort besøg, men det var den mulighed jeg havde. Jeg nåede da at opleve den gode stemning og Norsk nationalaften Det med disse nationalaftener var/er en utrolig opfindelse. De enkelte landes deltagere tilrettelægger på hver deres aften underholdningen. Norsk aften, Svensk aften, Finsk aften og Dansk aften. Den dag hvor et hold skal lave nationalaften „bliver alle sejl sat til“. Det handler naturligvis

om at levere den bedste underholdning (optræden og udklædning) og servere den bedste om mest originale fortæring.

I **1985** var det så Dansk BMF som skulle arrangere det 19. Nordiske Studiekursus. Roskilde Højskole blev valgt. Der blev i bestyrelsen nedsat et lille udvalg, som skulle tage sig af forberedelsen af kurset.

Dette arbejde begyndte ca. 1 år i forvejen. Min sekretær Marianne Klintrup, og undertegnede var med i arbejdet. Et stort arbejde både før og under kurset. Alle i bestyrelsen og vi andre knoklede, det har jeg nu aldrig fortrudt, og jeg er sikker på, at Marianne mener det samme. Når vi indimellem mødes falder snakken ofte på BMF og de Nordiske kurser, det er hyggeligt og fornøjeligt.

Fra kurset 1985 må andre skrive om nationalaftenerne, om den daglige kursusavis „natuglen“ om arrangementerne på Højskolen, i Roskilde og i København, men en ting husker jeg. Vi var på besøg på Rådhuset i Roskilde, hvor borgmester Lisbeth Olsen viste rundt. Borgmesteren var ikke uden humor. På forunderlig vis opstod der i byrådsalen en situation der gjorde, at borgmesteren tog tilløb til at foretage vielse (ægteskab) mellem den danske BMF formand Kenneth Grage og Hjördis Nick fra Finland. Ingen havde før set Kenneth blive så tavs. Selv Kenneth må i dag erkende, at det var til stor morskab for alle.

Nævnes skal også lige, at der under dette kursus var strejke på de danske bryggerier. Før kurset kørte formand Kenneth rundt og tømte butikkerne for øl, så vi havde nok til hele kurset, næsten.

Vi fik en sending mere sidst på ugen.

I **1988** var vi 31 danskere på kursus på Sparbankinstituttet i Mattby, Esbo, et dejligt sted i gode omgivelser. Dansk nationalaften var naturligvis forberedt hjemmefra. Dansk aften skulle være underholdning, hvor vi alle deltog. Serveringen skulle være danske frikadeller, dansk rugbrød og dansk øl. Øllerne skulle købes i Finland, men det andet havde vi selv med. Min sekretær Marianne og jeg havde fået lov til at deltage, så vi påtog os opgaven med at stege 800 frikadeller, som vi havde med i flyveren + Rugbrød naturligvis. Vi var noget beklemte, da vi gik igennem kontrollen i lufthavnen i Helsingfors. Hvis vi var blevet stoppet, havde de taget vores varer, men det gik heldigvis godt.

Vi skulle så skaffe dansk øl. Det var ikke nemt. Kenneth og jeg kørte rundt i Helsingfors fra butik til butik, så det lykkedes. En lille sød historie. Birte Hansen, Fåborg, kom under svensk aften til skade med sine fingre. Jeg kørte med på sygehus/skadestue. Birthe er en sej pige, selvom hun havde ondt, fik vi meget morskab ud af opholdet på skadestuen. Da Birtes fingre skulle sy's, skulle jeg først med ind og holde i hånd, men da de opdagede, at hun ikke var min ægtefælle, blev jeg sendt ud igen, for et øjeblik efter at blive kaldt tilbage på „systuen“. På vej i

taxa tilbage til kurset begyndte chaufføren, som kun talte finsk, pludseligt at fløjte den danske WM sang fra 1986 „Vi er røde vi er hvide“ .

På en af udflugterne kom vi til et „Traktørsted“ i en skov, hvor vi spiste frokost. Pludseligt blev det meddelt, at „nu var der tændt op“. Det betød saunaen var varm. Det hedder vistnok finbad der, men ligner lidt en mellemting mellem en sauna og et dampbad (som vi kender i Danmark). Vi var 25 der gik i finbad, der blev lidt overfyldt, men det gik fint, og vi havde det så godt bagefter.

1991 var kurset i Norge på Hotel Hurdalsjøen, i Hurdal. Den danske delegation var igen den største, vi var 29. Jeg husker åbningen på, at alle vi danske var i ens grøn/hvide joggingtøj med BMF's logo. Som sædvanligt på disse kurser fløj tiden af sted. Norsk BMF havde tilrettelagt et virkeligt godt program, med gode ind- ledere til de enkelte emner, og nogle hyggelige udflugter og besøg på virksomheder. Vi var i Lillehammer bl.a. ved den store skihopbakke, og i Oslo, en dejlig by. Selv havde jeg den fornøjelse at møde min kollega fra Handel og Kontor i Norge, Gundborg Hage, med hvem jeg senere fik et godt samarbejde.

En lille hyggelig ting. I BMF i Norge havde man et medlem, Jens Ludvik Høst, som havde deltaget i alle Nordiske Studiekurser siden 1929. Jens Ludvik syntes af politiske årsager ikke om, at dansk BMF var så stærkt knyttet til HK, alligevel stod han på kurset i 1991 på talerstolen og sagde: „Det bedste af alle Nordiske Studiekurser, er det i Roskilde i 1985“ .

På grundlovsdag (5/6) i **1994** var vi 25 danske med tog til Göteborg. Kurset var på Lökeberg Kursgård, i Kungälv, ca. 1 times kørsel fra Göteborg. Svensk BMF havde sat alle sejl til for at forberede et godt program. Vi var bl.a. på en hyggelig sejltur i skærgården og besøgte øen Marstrand. En meget spændende ø med en gammel Dansk fæstning. For vistnok første gang var der morgengymnastik på programmet. Stemningen på kurset var som sædvanligt helt i top. Af mit notat fra kurset kan jeg læse, at det var temmelig vådt – Det skal ikke misforstås. Det handler kun om, at vore svenske kammerater ikke havde taget vejrguderne med i tilrettelægningen. Det regnede næsten hver dag, og det generede naturligvis lidt på udflugterne. På hjemrejsen fra Göteborg til København havde flere af de danske deltagere planlagt at stå af toget på strækningen mellem Helsingør og København. Det blev der ikke noget af, idet toget ikke havde stop før København. Flere havde arrangeret afhentning, fx kunne Bodil Nielsen vinke til sin mand, da toget passerede Espergærde.

I **1997** var det så på ny Dansk BMF's tur til at arrangere Nordisk Studiekursus. Fra min plads noget lettere end i 1985. Vi var flere, som havde prøvet det før. Det var nu en stor udfordring for Jens Henry fra Herning, som netop var blevet valgt som formand i dansk BMF.

Vi gentog succesen fra 1985 og brugte Roskilde Højskole også til dette kursus. For første gang var Island repræsenteret med 2 deltagere, det var hyggeligt. Den finske delegation een deltager, Marja-Liisa Alankko, dejlig pige, som er god bekendt af dansk BMF. Faktisk lykkedes det Marja-Liisa at lave en meget hyggelig finsk nationalaften.

Mange enkeltheder og pudsigheder fra dette kursus kan nævnes, jeg vil nøjes med en. Midt om natten kl. 03.00 var nogen ved at vælte døren til mit værelse og hive mig ud af sengen. Sagen var, at et utæt vandrør betød, at gangene på højskolen stod under vand. Vandet fossede ud. Jeg forsøgte at ringe hist og pist for at få hjælp, alt imens de som var blevet vækket af larmen, eller endnu ikke var nået i seng, forsøgte at finde stedet, hvor der kunne lukkes for vandet. Det lykkedes endeligt for vores norske ven Per Kåre. Så skulle der bare tørres vand op. Vi var 6-8 pers. som genså vores dyne kl. 05,20 den nat. Med skal, at Roskilde Højskoles gulve er belagt med klinker næsten over alt. Siden dengang fik Roskilde Højskole en telefonvagtordning. Desværre er skolen nu købt af en hotelkæde.

I **2000** var Dansk BMF igen godt repræsenteret med 30 deltagere. Kurset var på Hotel Lepolampi, Esbo i Finland, der var igen 2 deltagere fra Island. Hotellet var udmærket og vi fik også rimelig god forplejning, men maden var ikke meget varieret. Efter kurset følte vi nærmest, at vi havde fået laks til middag hver dag. I Finland hedder BMF jo LIBRO. Formanden på det tidspunkt var Leila Kettunen, men nok mest af sproglige årsager, var det vores veninde Marja-Liisa der styrede løjerne. Hun taler alle de nordiske sprog perfekt. Et godt program med mange gode emner. Mit bedste minde fra dette studiekursus var udflugten til Helsingfors. På en rundtur var vi bl. a. ude at køre i sporvogn med guide. Guiden var et tidligere aktivt medlem i Finland, og en god ven af alle BMF'ere i Norden, Stig-Björn Nyberg, som i BMF lyder øgenavnet „Nalle“ en pragtfuld mand. Til daglig var Stig-Björn direktør for Akademisk Boghandel i Helsingfors. På Helsingfors turen besøgte vi også en utrolig spændende Klippekirke. På dette kursus var vi også i finbad (sauna), hvor vi bagefter hoppede i en kølig skovsø uden tøj på. Det var noget grænseoverskridende for mange.

I **2003** var der ikke planlagt noget kursus. BMF i Norge havde hverken arbejdskraft eller økonomi til at gennemføre et kursus. Desværre havde norsk Handel og Kontor vistnok noget andel i denne aflysning. BMF'erne i Danmark syntes, at der skulle ske noget. Der blev derfor meget hurtigt stablet et mini Nordisk Studiekursus på benene. Det blev et 3-dages kursus lørdag-mandag. Kursusstedet blev den kursus ejendom som tilhørte det daværende Kvindeligt Arbejderforbund „Smålandshavet“ i Karrebæksminde ved Næstved. På kurset var kun 40 deltagere også et udslag af, at det var arrangeret med meget

kort varsel. Af samme grund tror jeg nok, at de emner som blev behandlet i nogen grad kom til at virke lidt sammenpresset, men som på alle kurser en stor hyggelig og festlig fornøjelse for os alle at mødes, uanset at det denne gang kun var for en kort stund, alt for kort.

Jeg vil slutte med en stor tak for, at jeg har fået opfordring til at skrive om BMF's Nordiske Studiekurser i anledning af jubilæet.

TILLYKKE MED 80 ÅRS JUBILÆET

Held og lykke med jubilæumskurset i 2009 i Sverige, og kurserne i fremtiden, med en kærlig hilsen til alle nordiske BMF'ere som jeg gennem tiden har mødt. Og naturligvis en stor tak for, at Nordisk Studiekursus blev en del af mit arbejdsliv i HK

Ole Rønnelund.

Kære Ann-Britt

I ønsker at høre mine erindringer med Nordisk Studiekursus. Desværre kan jeg ikke sende nogen billeder, men dem kan jeg kalde frem, når jeg tænker på Nordisk Studiekursus..

Jeg startede min deltagelse sent, fordi jeg har en anden uddannelse, før jeg blev boghandler.. Derfor blev det kun 5 gange, før jeg blev pensionist selv om, jeg har deltaget hver gang, jeg har kunnet. Hver gang med et udbytte man ikke glemmer. Foredragsholderne har altid været blandt værtslandets største kapaciteter inden for „bogområdet“, så det har bare været at slå ørene ud og lytte. Det er det gode ved Nordisk Studiekursus, at det foregår på et nordisk sprog som alle forstår. Engelsk/amerikansk kultur og sprog bliver mere og mere dominerende, så det er vigtigt at vi holder fast i, at det skal være på nordisk. Under de enkelte landes aftenarrangementer er morskaben ofte euforiserende høj. Dette samvær gennem en lille uge næsten døgnet rundt, som Nordisk Studiekursus er, gør, at man kommer hele følelsesregistret igennem. Jeg ved personligt, at der bliver både leet og grædt under Nordisk Studiekursus.

Rune Nielsen

Debutant på Nordisk Studiekursus

Tiden nærmede sig årets højdepunkt for mange BMF'ere – Nordisk Studiekursus på Roskilde Højskole. Højdepunkt? Ja, i hvert fald ifølge mange af de BMF'ere, jeg er stødt på i løbet af de sidste par år. Alle har talt med julelys i øjnene og stor begejstring om de forgangne kurser, om alle de morsomme oplevelser de har haft, og om alle de mennesker de har truffet der. Det har alt sammen lydt meget tiltagende men ville jeg mon også stå med de samme gode oplevelser bagefter, hvis jeg

tog med? Det skulle nu prøves, så jeg tilmeldte mig. Jeg glædede mig til at komme af sted men var samtidig også lidt bekymret. Jeg var jo „ny“ i den sammenhæng og kendte „kun“ de danske deltagere. Ville det ikke kun blive de „gamle“ garvede BMF'ere, der ville få en morsom uge, de som kende mange af vor norske, svenske og finske kolleger i forvejen? Ak, ak bekymringer uden nogen som helst grund skulle det vise sig. Allerede fra starten var stemningen god. Jeg var med i den af velkomst komitéerne, som ved kursets start skulle modtage finnerne i Kastrup Lufthavn. Grundet en kommunikationsbrist var vore finske gæster allerede ankommet, da vi dukkede op, og de havde da siddet et par timer og ventet at blive afhentet. Der dog ingen sure miner af den grund tværtimod – det endte med, at der var os, der blev modtaget med åbne arme og store knus og ikke omvendt. Da velkomst og præsentation var overstået, var det tid til at indtage middagen, og her blev man automatisk tvunget til at stifte nye bekendtskaber, da der var sørget for, at nationaliteterne blev blandet ved de forskellige borde. En udmærket idé. I løbet af de første par dage havde man fået hilst på alle deltagerne, og kom man i den situation, at man havde glemt et enkelt navn på en deltager ud af de knap 100, der deltog, måtte man gå over til nærlæsning af de nationalitets- og navneskilte, vi alle gik rundt med. Det var en helt fantastisk god stemning næsten over hele linien, alle deltagerere var venlig og imødekommende over for hinanden, uanset om man var „ny“ eller „garvet“, gammel eller ung. Man fik ikke en chance for at kede sig et eneste øjeblik i løbet af ugen, medmindre man selv insisterede kraftigt på det. Der var aktivitet både på og udenfor skolen døgnet rundt, og altid kunne man finde en at snakke med. Om dagen var der en mængde forskellige faglige aktiviteter, som i det store hele efter min mening var både interessante og udbytterige. Hvert land havde arrangeret en nationalaften med underholdning samt en smagsprøve på typisk mad og drikke fra det pågældende land, hvilket både var festligt og hyggeligt. Nætterne var også for manges vedkommende forholdsvis travle, nogle havde det vist så hyggeligt i baren, at de flere gange glemte at gå i

seng, mens andre var travlt optaget af at lave kursets daglige avis „Uglegylpet“ samt forberede næste dags program. Jo. Jeg skal love for, at det blev en uge, jeg sent vil glemme. Jeg har nu fået en vis forståelse for de andres julelys i øjnene og vilde begejstring, når emnet Nordisk Studiekurs tages op, og selv om man føler sig som debutant og „ny“ og lidt udenfor, lige når man træder ind af døren, så får den følelse ikke lov at vare længe. Jeg er klar til at tage med til Finland om 3 år.

Lene Storgård, Bogormen 1985

Første gang jeg deltok på Nordisk studiekurs, var på Roskilde Højskole i 1985. Vi var tre damer som reiste fra Trondheim, Kirsten, Aud, og jeg. Vi var alle meget spente på hva dette var, da vi tidligere kun hadde hørt litt om kurset.

Det ble en hektisk, men også en morsom uke, og i et gruppearbeid holdt jeg et foredrag om Norsk BMF, som da hadde skiftet navn til BPF. Nervøs, ja, men det gikk da ganske greit. Vi var på daværende tidspunkt ikke under HK. Det var hyggelig å bli kjent med kolleger fra de andre nordiske land, og lærdom ble det også gjennom interessante foredrag og utflukter.

Andre gang var i 1988, da ble det holdt i Mattby, Finnland, og det var hyggelig å treffe igjen alle kjente. Uken gikk fint med gode foredrag, utflukter og hyggelige aftener. Det ble også et minneverdig kurs.

I 1994 ble det holdt i Sverige, Lökeberg, og da hadde Jan Stensrud lånt en minibuss, som fraktet oss dit. Mange minner dukker opp, spesielt de nasjonale aftener, med god mat, drikke og god underholdning, etter en lang og interessant dag.

I 1997 var ringen sluttet, da var jeg tilbake til Roskilde Højskole, hvor det 23. Nordiske Studiekurs ble holdt. Jeg husker spesielt at Norge skulle ha nasjonal aften, fredag den 13, og det skulle foregå i heksens og mystikkens tegn. Desverre fikk jeg ikke brukt min heksekjole den kvelden, i stedet havnet jeg på Roskilde Amtssygehus, A13, på grunn av et uhell. (Trodde kanskje jeg kunne flyve) Heldigvis gikk det bra, bare noen brudd her og der, og et par måneders sykemelding. Og at tallet tretten er mitt lykketall, det er jeg sikker på.

I 2003 var jeg på et week-end kurs i Karrebæksmind. Foredrag og oppgaver på dagen, og hyggelig samvær om kvelden, med Lennart som spilte trekkspill, og vi skulle gjette hva han spilte. Har mange gode minner fra disse årene, og også fått

gode venner, spesielt Kenneth. Vi har tilbrakt mange timer sammen, reist både hit og dit, og opplevd masse i de siste 5 år.

Anne Sofie Bremseth

ARK Bruns (tidligere Bruns Libris), Trondheim, AFP fra 2003, nå pensjonist.

Vad har Nordiska Studiekurs betytt och vad betyder den för oss deltagare?

Personligen har den betytt för mig att jag fått möjligheten att som enskild deltagare bland många andra vara med att stärka och utveckla det nordiska samarbetet bokbranschkollegor emellan.

Deltagarna i dessa nordiska studiekurser har fått ta del av varandras branschkunskaper, arbetsförhållanden, anställningsavtal- och villkor, samt kunna ge varandra idéer och uppslag vad man ytterligare mera kan göra för bokbranschen och dess möjligheter att utvecklas genom

litteraturkunskap, kundbetjäning, försäljning, information och att följa med i tidens gång. Vi skall allesammans veta att bokbranschen har skiftat karaktär i olika former under dessa år som nordiska studiekurser pågått.

Grupparbetet med deltagarna från de olika nordiska länderna har många gånger gett en grogrund, som vi enskilt eller tillsammans har arbetat vidare på.

Nordiska Studiekursen har också en mycket viktig del att lära oss, gemen skapen nordiska deltagare emellan, som har lärt oss mycket om levnadsförhållanden, historia och framtiden i de nordiska länderna. Vi har fått många goda vänner att trivas och umgås med. Jag själv har varit med i Norge, Finland, Danmark och Sverige. Jag uppmanar alla bokhandelsanställda och alla bokvänner, att när ni får chansen delta i en nordisk studiekurs, ta den chansen och möjligheten. Förutom mycket kunskap får ni också många vänner.

Avslutningsvis vill jag bara säga följande: Jag hoppas att Nordiska Studie-kursen skall få leva vidare i många år. Denna kurs behövs! Men för att den ska leva vidare behövs det deltagare, som aktivt arbetar för att den får leva vidare! För en sak är säker: Nordiska Studiekursen betyder mycket för bokbranschens och bokhandelskårens framtid och utveckling.

Lennart Rundqvist

ordförande BMF, Svenska Bokhandelsmedhjälpareföreningen, Södra kretsen

Hei begge to!

Takk for invitasjon om å skrive om personlige opplevelse som deltaker i Nordisk Studiekurs. Det er artig at dere vil prøve å utgi et jubileumsskrift og helt utrolig at dere fremdeles er engasjert i dette og tar initiativ til det. Jeg har det, som alle, travelt og er engasjert utenfor bransjen i større grad enn før så her kommer noen gangse få ord om mine opplevelser. Årstell og historikk er ikke min sterkeste side men det vet jeg Kenneth kan mye om.

Jeg har deltatt på Nordisk studiekurs 4 ganger. En gang i hvert land. Jeg begynte i Esbo i Finland i 88 (tror jeg det var), fortsatte ved Hurdalsjøen i Norge, så i Kungelv i Sverige og til slutt i Roskilde i Danmark.

Da jeg kom til Finland var jeg ganske ny i bransjen. Grunnen til at jeg dro var at andre jeg kjente skulle dit og de overtalte meg til å bli med. Jeg kjente nesten ingen og var spent på hva det var jeg hadde begitt meg inn på. Det var et stort faglig opplegg og et enda større sosialt opplegg i Finland. Begge deler veldig bra. Vi ble introdusert til finske språkproblemer, finsk mat, finsk natur og mygg, ikke minst noe de kalte finsk sjøvatn. Vi ble og introdusert for over 100 andre deltakere. Da jeg kom kjente jeg 2 da jeg dro kjente jeg 100.

På Hurdalsjøen i Norge var jeg selv en av arrangørene og det ble en stor jobb og en stor opplevelse. Listen var lagt i Finland for min del og vi la opp til samme form på arrangementet. Opplevelsen var like stor og mange av de samme deltakerne var med. Det ble presentert et stort faglig og sosialt program.

I Sverige (Kungelv tror jeg det het) utenfor Gøteborg og innenfor Marstrand, var det og mange av de samme som var med og opplevelsen av å treffe igjen folk som man hadde blitt kjent med tidligere var veldig bra.

Roskilde opplevde jeg på samme måte. Mange gode møter med folk man hadde blitt kjent med tidligere, gode seminarer og gode sosiale samlinger.

Jeg har mange gode minner fra Nordisk studiekurs både faglig og sosialt. Jeg har også mange gode minner når det gjelder utflukter det ble lagt opp til på de stedene vi var og aktiviteter vi gjorde sammen. Men det største og beste for meg var muligheten til å bli kjent med mange gode kolleger. Det har fulgt meg videre og flere har blitt mine venner også privat. Noen av oss treffes fremdeles flere ganger i året. Det å ha bekjente og venner i hele Norden har betydd mye for mitt yrkesliv og senere privatliv. Jeg ville ikke vært det foruten og det var vel investert tid og penger.

Det er jeg helt sikker på at flere kan skrive under på. Så all mulig lykke til med prosjektet begge to. Jeg håper vi treffes igjen en gang i fremtiden.

Mvh og klem fra Grethe Broen

Nordiska Studiekursus

1994

Min första Nordiska Studiekurs var 1994 på Lökebergs konferenshotell, norr om Kungälv i Sverige. Det var en fantastisk opplevelse med massor av människor. Med samma intressen och vardagsjobb har man ju automatiskt en gemensam plattform. Man är bland likasinnade. Den tidens framträdande branshpersonligheter var föredragshållare och fritiden var full av lärande om de andra ländernas villkor. Nationalaftnarna var en verklig höjdpunkt. Jag blev helt frälst! Så frälst att jag 1995 tackade ja till att bli ordförande i Sv BMF riksföreningen. Och på den vägen är det, än idag.

1997

På Roskilde Höjskole opplevde jeg min andra Studiekurs. Soliga dagar och soliga danskar gjorde veckan till en lika stor succé, som min första kurs. Jag blev mest förtjust i „Morgonsang”. Dk ville att vi skulle sjunga upp oss varje morgon, innan dagsprogrammet, för att vara i form. Gamla och nya vänner, mera lärdomar och magiska aftnar.

2000

Detta år var vi inviterade av finska Libro r.y till Hotell Lepolampi i Esbo. Underbar natur och „underbara kvinnor vid vatten” dvs våra finska värdinnor. Vi bjöds på bastu, M A Numminen, finskt „sjövatn” – både i form av bad och dryck. Det jag minns mest är presentationen vi fick av nätbokhandel. Vi var alla lite förundrade över detta sätt att sälja böcker. En dansk pige bad mig tolka/översätta! Hon kunde/ville nog inte riktigt tro på det vi fått höra. Vänner, kvällar och program var som vanligt utmärkta.

2003

Nu var det Norges tur. Men tyvärr lyckades det inte No BPF att ordna kurs. Vad göra? BMF Dk, HK Dk och BMF Sv träffades och fick hastigt ihop ett program till en kortkurs. Till denna bjöd vi in de som deltagit i många N S. Vi diskuterade framtiden för det nordiska samarbetet, EU och utbildning. 2 deltagare var från Island och de lovade att ordna nästa Nordiska Studiekurs 2006!

2006

Reykjavik, Island! „Great Expectations“ var det tema islänningarna valt. Vad förväntas av oss bokhandelsanställda och vilka förväntar sig något av oss? Vi talade engelska, norska, danska, svenska om vartannat. Det var helt underbart att komma till Island i oktober; vi badade i Blå lagunen, vandrade i regn och såg första snön falla över höjderna vid Reykjavik. Jag är helt betagen av Island och skulle gärna åka tillbaka vilken dag som helst. Vår värdar hade verkligen späckat kursen med toppenprogram i 3 dagar.

2009

Hässelby Slott, Stockholm, Sverige I skrivande stund sysslar jag med detaljerna för årets kurs. När man varit på Nordisk Studiekurs brukar man vara lyckligt trött, fylld av info och minnen. Man talar någon slags skandinaviskt språk, som ens nära och kära inte alltid förstår. Kort sagt:

MAN BLIR STARKT PÅVERKAD AV NORDISK STUDIEKURS

Ann-Britt Prestor
ordförande Sv BMF riksföreningen
maj 2009

Tanker om Nordisk studiekursus

Åh, Randsvängen – det lyder eksotisk og det må være et af de mest fantastiske steder på denne jord – mange gange sjovere end Tivoli! Som ny i BMF i begyndelsen af 1980'erne, blev der på flere weekendkurser nævnt Nordisk Studiekursus og Randsvängen i samme åndedrag og man blev mere og mere betaget af dette fænomen – Nordisk Studiekursus. Der blev hele tiden fundet nye billeder frem, som der så førte til nye historier og små skænderier om hvad der egentlig skete og hvem der optrådte - så vidt man huskede! Erindringsforskydningen var helt tydelig for en som ikke havde været med, idet samme episode kunne blive refereret i 2-3 versioner og de blev ikke kedeligere med tiden.

Så kom Biskop-Arnö, og historierne fra Randsvängen og Biskop-Arnö blev mikset sammen – åh, Nordisk Studiekursus! Min første deltagelse i Nordisk Studiekursus var i Finland 1988. Finnerne havde fundet et meget flot og velegnet sted, Sparbanksinstituttet, i Esbo, lidt udenfor Helsingfors og lavet et fantastisk flot program med foredrag om litteratur, ture ud til virksomheder, etc. Et af de festlige elementer er de nationale aftener, og her husker jeg især Dansk aften, som havde gamle H.C.Andersen som tema og det blev meget vellykket, fordi vi var så mange og alle fik lov til at optræde med det de ville. Svensk aften blev derimod en blodig omgang for et par af os danskere: svenskerne havde arrangeret tovtrækning og valgt

et sted der skrånede let. Vi skulle trække mod nordmændene, som havde placeret sig på den fordelagtige side, hvor det gik nedad og da de også havde en væsentlig større vægt bagved, så gik det helt galt; på et tidspunkt slipper alle danskerne, på nær os som stå allerbagerst og Birthe Hansen får fingrene imellem torvet og en lygtepæl, jeg selv laver et forlæns rullefald som ender på stien med asfalteksen på begge arme til følge. Birthe bliver kørt på skadestuen og slap næste uden mén. Et andet billede der står klart for mig, er en af de finske arrangører der kommer med en mælkejunge, som indeholder en vigtig ingrediens i mange af de drikke der blev serveret den uge: Sjøvattan, stærk te, etc. På en af turene, muligvis var vi på besøg i Borgå, hvor der blev talt meget længe på finsk-svensk, svipsede koncentrationen et minut eller to, men jeg vågnede brat op, da foredragsholderen fortalte om at kongen „... der nu måtte man betale“ - „Hvem skal betale“, spurgte jeg halvhøjt, som var kasserer i BMF, til stor moro blandt de omkringsiddende. Med så mange deltagere, var den daglige avis „Natuglen“, med alt sit pjat og indforstået sludder, med til at binde oplevelserne sammen, så der altid var emner der kunne bearbejdes og genfortælles. Et meget væsentligt element i BMF har altid været det gode sammenhold og kammeratskab, som kombineret med det festlige islæt og det faglige indhold, har ført til utallige livslange venskaber – og Nordisk Studiekursus har bragt dette op på nord

Kenn Nielsen

Et kig ind i „Paradiset“

Det 20. Nordiske Studiekursus i Finland blev en kæmpe oplevelse, som ventet. Et større studie i menneskekundskab, ubeskriveligt, der skal bare opleves. Hvis man kigger på de gode oplevelser i livet, og tænker sig at man kun kan se de højeste punkter i et imaginært landskab, hvor glemselens tåger nådigt har dækket det meste, vi der være nogle begivenheder som rager højere op end de andre – Heriblandt vil der hvert 3. År være en smuk top, mærket Nordisk Studiekursus! Bag facaderne virkede alt harmonisk fredsfuldt og ingen onde tunger forstyrrede idyllen. Tilfredsheden og forventningernes glæde lyste ud af folk. Det er en fantastisk oplevelse nogle gange i livet at få chancen for at fornemme denne euforiske sindstilstand. Alt går op i en højere enhed. Alle hjælper hinanden – idyllen holder på et Nordisk Studiekursus. De stive masker, den lukkede facade, åbnes på et Nordisk Studiekursus. Alle kommer tæt på hinanden. Det er ikke meget som forbliver skjult. Følelserne kommer til fuldt udtryk, nerverne bliver blottet på et ugelangt N.S.

Tolerancegrænserne bliver flyttet! En uge på et N.S. vil altid kræve eller give en god kondition, alle kommer langt omkring. Det kræver meget koncentreret lytning. Alle, næsten alle døgnets timer skal der lyttes. Der er nødvendigt at høre godt efter hele tiden, for at forstå alt hvad der bliver sagt. Man bliver træt af al den koncentration. Samt for lidt søvn og mange oplevelser på én gang. Der bliver ikke tid til at bearbejde og få sat alle de mangeartede indtryk på plads inde i den enkeltes „system“ Det ses helt tydeligt i dagene efter hjemkomsten. De første dage er kroppen nok vendt hjem, men alle ens tanker er stadig bundet til kurset. Sjælen rejser – ikke så hurtigt – som flyvemaskiner.

Senere – langt senere. Er der naturligvis muligheder for et nyt længere varende ophold – ovennævnte sted – Men det er næppe ulejligheden værd? Der vil aldrig kunne samles så mange BMF'ere i „paradiset“ at det vil blive muligt at organisere noget ordentligt BMF arbejde – Der!

Kenneth Grage, Bogormen 1988